

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РЕГУЛЮВАННІ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

THE ROLE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN REGULATING FINANCIAL TECHNOLOGIES AND THEIR IMPACT ON INTERNATIONAL LAW

Кравчук Н.Б., студентка II курсу магістратури

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

В умовах цифрової глобалізації все частіше постає питання впливу міжнародних організацій на низку сфер, особливо в частині регулювання фінансових технологій. Адже міжнародні установи прискорюють і полегшують фінансові операції, зменшують витрати та підвищують ефективність управління фінансами, сприяючи створенню міжнародних стандартів та співпраці між країнами у регулюванні цих технологій, що є особливо важливим у світі, де дії однієї країни можуть мати вплив на інші та глобальну економіку загалом.

Стаття досліджує роль міжнародних організацій, таких як Міжнародний валютний фонд, Банк міжнародних розрахунків та Європейський банк реконструкції та розвитку, у регулюванні фінансових технологій, вплив цих організацій на міжнародне право та регуляторні рамки, що використовуються в банківській сфері та в сфері електронних платежів.

У статті звернено увагу на те, що розвиток фінансових технологій призводить до виникнення нових викликів, пов'язаних зі збереженням фінансової стабільності та запобіганням фінансовій злочинності. У зв'язку з цим, міжнародні організації прагнуть забезпечити відповідність регуляторних рамок міжнародним стандартам та сприяти співпраці між країнами у боротьбі зі злочинними схемами, пов'язаними з фінансовими технологіями. На підставі попередньо зазначеного, у роботі висвітлено ключові теми, пов'язані з регулюванням фінансових технологій, такі як прозорість, захист споживачів, регулювання електронних платежів та державний контроль. Проаналізовано роль міжнародних організацій у розробці та впровадженні стандартів, які сприяють розвитку фінансових технологій, а також забезпечують захист прав та інтересів користувачів.

Крім того, у статті розглянуто взаємозв'язок між розвитком фінансових технологій та міжнародним правом. Автор дослідження демонструє як нові технології впливають на традиційні поняття міжнародного права, зокрема на принципи суверенності та невтручання у внутрішні справи держав.

Стаття є важливим джерелом для дослідників, які займаються дослідженням регулювання фінансових технологій на міжнародному рівні. Вона дає можливість краще зрозуміти роль міжнародних організацій у цій галузі, а також оцінити вплив їх діяльності на розвиток фінансових технологій та міжнародне право.

Ключові слова: фінансові технології, міжнародні організації, регулятори, регуляторні рамки, міжнародне право, цифрові інновації.

In the conditions of digital globalization, the question of the influence of international organizations on a number of spheres, especially in the area of regulation of financial technologies, is becoming more and more common. After all, international institutions accelerate and facilitate financial transactions, reduce costs and increase the efficiency of financial management, contributing to the creation of international standards and cooperation between countries in the regulation of these technologies, which is especially important in a world where the actions of one country can have an impact on others and the global economy in general.

The article examines the role of international organizations, such as the International Monetary Fund, the Bank for International Settlements, and the European Bank for Reconstruction and Development, in the regulation of financial technologies, the influence of these organizations on international law and the regulatory framework used in banking and electronic payments.

The article draws attention to the fact that the development of financial technologies leads to the emergence of new challenges related to maintaining financial stability and preventing financial crime. In this regard, international organizations strive to ensure compliance of the regulatory framework with international standards and promote cooperation between countries in the fight against criminal schemes related to financial technologies. Based on the above, the work highlights key topics related to the regulation of financial technologies, such as transparency, consumer protection, regulation of electronic payments and state control. The role of international organizations in the development and implementation of standards that contribute to the development of financial technologies and ensure the protection of the rights and interests of users is analyzed.

In addition, the article examines the relationship between the development of financial technologies and international law. The authors of the study demonstrate how new technologies affect traditional concepts of international law, in particular, the principles of sovereignty and non-interference in the internal affairs of states.

The article is an important source for researchers engaged in the study of financial technology regulation at the international level. It provides an opportunity to better understand the role of international organizations in this field, as well as to assess the impact of their activities on the development of financial technologies and international law.

Key words: financial technologies, international organizations, regulators, regulatory framework, international law, digital innovations.

У сучасному світі розвиток фінансових технологій став одним з головних трендів фінансового ринку, адже доступ до швидких, ефективних та менш затратних послуг на сьогодні більш привабливе суспільство порівняно з традиційними послугами. Проте, разом зі швидким розвитком фінтех, з'явилася й необхідність у регулювання цієї індустрії.

Фінансові технології стосуються інноваційних цифрових технологій, які руйнують традиційний фінансовий сектор. Fintech охоплює широкий спектр фінансових продуктів і послуг, таких як мобільний банкінг, однорангове кредитування, цифрові гаманці, робо-консультанти, системи на основі блокчейну тощо. Ці технології змінюють спосіб доступу та використання споживачами фінансових послуг, а також те, як фінансові установи працюють і конкурують між собою.

В умовах інтеграції світової економіки та технічної революції зріс вплив суб'єктів економічної діяльності, до яких в тому числі відносяться й міжнародні організації. Складовою стратегії економічного розвитку є впровадження регулювання фінтех-індустрії. У цьому контексті, міжнародні організації грають важливу роль у розвитку та регулюванні фінансових технологій. Оскільки фінтех не має кордонів, міжнародна координація та співпраця в регулюванні є надзвичайно важливою. Це є необхідним для подальшого створення спільних стандартів та правил для фінтех-індустрії, що дозволить підвищити якість та надійність фінансових продуктів, зменшити ризики для споживачів та інвесторів [10].

Ключовими міжнародними організаціями, які беруть участь у регулюванні фінансових технологій, є Міжнародний валютний фонд, Банк міжнародних розрахунків,

Організація економічного співробітництва та розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський фінансовий наглядовий орган та інші. Ці організації розробляють стандарти та рекомендації, вивчають та аналізують нові технології, оцінюють ризики та впроваджують нормативні документи. Міжнародні організації також забезпечують співпрацю між державами та учасниками ринку, зокрема шляхом організації конференцій, семінарів та інших подій, що сприяють взаємодії та обміну досвідом в галузі фінтех. В цілому, вони відіграють ключову роль у створенні міжнародних норм та стандартів, які регулюють фінтех-індустрію та сприяють стабільному та ефективному розвитку світової економіки.

Варто почати з того, що Міжнародний валютний фонд (МВФ) має великий вплив на світову фінансову систему та регулювання фінансових технологій. Організація виконує функцію моніторингу та координації міжнародних фінансових відносин, забезпечуючи стабільність світової фінансової системи. Існує багато прикладів, коли МВФ брав участь у розробці регуляторних рамок для фінансових технологій, зокрема, впровадження технології блокчейн у банківський сектор [4].

Одним з прикладів впливу МВФ на регулювання фінансових технологій є рекомендації організації щодо розвитку електронних платіжних систем. Міжнародний валютний фонд визнав, що електронні платежі можуть зробити фінансові послуги доступнішими для населення, підтримуючи збільшення фінансової інклюзії. За ініціативою МВФ в розвинених країнах були введені регуляторні рамки, що розроблені з метою стимулювання розвитку електронних платіжних систем. Відповідно, такі дії Фонду мають вплив на міжнародне право, зокрема на розвиток здійснення платежів [4; 9].

Таким чином, МВФ відіграє важливу роль у встановленні міжнародних стандартів та рекомендацій для регулювання фінтех-компаній, особливо в частині платіжних систем. Однак, впровадження електронних платіжних систем має суттєвий вплив на суверенітет низки держав. Наприклад, деякі країни можуть відчувати, що вони не мають достатньої свободи у встановленні власних правил для регулювання фінтех-сектору, у зв'язку з обов'язком дотримуватися стандартів, які були впроваджені МВФ.

Банк міжнародних розрахунків (БМР) є ще однією впливовою міжнародною організацією, яка грає важливу роль у регулюванні фінансових технологій. Основна мета Банку полягає в підтримці стабільності та розвитку світової фінансової системи. Для цього БМР співпрацює з центральними банками та іншими фінансовими установами по всьому світу [5].

Одним з ключових напрямків діяльності Банку міжнародних розрахунків є розробка стандартів та рекомендацій щодо регулювання електронних платежів, електронного банкінгу та інших фінансових технологій.

Щодо впливу дії БМР на міжнародне право, можна зазначити, що Банк не є самостійним суб'єктом міжнародного права, але його дії впливають на регуляторні рамки та міжнародні стандарти в галузі фінансових технологій. Наприклад, БМР може розробляти рекомендації, які згодом стають основою для створення національних законів та регуляторних норм у різних країнах. Також, дії Банку можуть мати вплив на рішення міжнародних органів, таких як Всесвітня торговельна організація в частині регулювання фінансових послуг та технологій [2; 5].

Варто зауважити, що у 2019 році Банк випустив звіт про фінансові технології, в якому були запропоновані рекомендації для регулювання цієї галузі. В звіті було відзначено, що фінансові технології можуть забезпечити значний розвиток економіки та підтримку фінансової стабільності, але водночас вони можуть створювати нові ризики для фінансової системи. Тому в звіті було рекомендовано прийняти більш прозорі та ефективні регуляторні

рамки, які б забезпечували захист від ризиків та сприяли розвитку інновацій в галузі [7].

БІС також активно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як Європейський банк реконструкції та розвитку, для розробки та впровадження регуляторних стандартів в галузі фінансових технологій. Наприклад, БІС виступає ініціатором та координатором роботи міжнародної групи експертів з регулювання фінансових технологій, яка пропонує рекомендації для регулювання цієї галузі. У своїх звітах та дослідженнях БІС також активно досліджує нові технології та їх вплив на фінансову систему.

Попередньо зазначений Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) також суттєво впливає на регулювання фінансових технологій. Одним з прикладів впливу на індустрію фінтех є його інвестиції в нові технології. В 2018 році ЄБРР запустив програму підтримки фінтех-стартапів в країнах, де він функціонує. Ця програма надає фінансову та консультативну підтримку молодим компаніям, які пропонують нові рішення в галузі фінансових технологій.

Європейський банк реконструкції та розвитку також впливає на регулювання фінансових технологій через свою участь в роботі з національними урядами та регуляторами. Наприклад, в Україні ЄБРР брав участь у розробці законопроекту «Про платіжні послуги», який було прийнято у 2021 році. Цей закон визначає правову базу для розвитку електронних грошей та електронних платежів в Україні.

Ще одним прикладом є участь ЄБРР у роботі з Європейським Союзом щодо створення регуляторної рамки для платіжних послуг в Європі. У 2018 році ЄБРР підписав угоду з Європейською комісією про співпрацю в галузі платіжних послуг, яка передбачає спільну роботу над розвитком регуляторної бази для платіжних послуг в Європі [3].

Загалом ці міжнародні організації працюють над сприянням глобальній співпраці та координації в регулюванні фінансових технологій, визнаючи важливість розробки послідовної та ефективної нормативної бази для забезпечення безпеки та стабільності фінансового сектору [8].

Хоча міжнародні організації відіграють важливу роль у регулюванні фінансових технологій, вони стикаються з низкою проблем і обмежень у цій сфері. Однією з основних є питання юрисдикції. Фінансові технології часто виходять за межі національних кордонів, що може ускладнити ефективне регулювання окремих країн. Це також може створити труднощі для міжнародних організацій, які можуть не мати повноважень для забезпечення виконання своїх інструкцій і стандартів.

Інший виклик – це швидкість розвитку фінансових технологій. Інновації у сфері фінтех вже випереджають здатність регуляторів не відставати від них, залишаючи прогалини в нагляді та регулюванні.

Крім того, деякі країни можуть вагатися щодо прийняття міжнародних стандартів і вказівок в частині регулювання фінансових технологій, оскільки вони можуть віддавати перевагу збереженню власних режимів регулювання. Таким чином, не виключено, що й надалі розвиватиметься мозаїка норм у різних державах в частині регулювання фінтех на національному рівні, через що підприємствам, які працюють у кількох юрисдикціях, буде важко дотримуватись усіх відповідних нормативних регулювань.

Варто зауважити, що багато фінтех-компаній працюють у сірій зоні між традиційними фінансовими послугами та технологіями, що ускладнює регуляторним органам контроль за дотриманням правил. Крім того, деякі компанії можуть бути розташовані в юрисдикціях, які не піддаються міжнародним правозастосуванням, що ще більше ускладнює ситуацію [1].

Таким чином, хоча міжнародні організації посідають вагоме місце у регулюванні фінансових технологій, вони стикаються з низкою проблем і обмежень у цій сфері. Щоб подолати ці виклики, цим організаціям буде важливо працювати разом, щоб розробити гнучку та адаптовану нормативну базу, яка зможе йти в ногу з фінтех-ландшафтом, що швидко розвивається.

Важливо звернути увагу, що міжнародно-правова база регулювання фінансових технологій є складною та багатогранною. Існують різноманітні міжнародні конвенції, договори та угоди, розроблені для регулювання фінтех-індустрії і сприянню міжнародній співпраці в цій сфері.

Проте, відсутність гармонізації між національними законами та міжнародними нормативними актами може створювати перешкоди розвитку галузі.

Щоб подолати ці виклики, міжнародні організації працювали над розробкою нових стандартів і рекомендацій щодо регулювання фінтех. Наприклад, Рада з фінансової стабільності (FSB) створила мережу фінансових технологій для сприяння обміну інформацією та координації між міжнародними організаціями, регуляторними органами та зацікавленими сторонами галузі. Міжнародна організація комісій з цінних паперів (IOSCO) також розробила структуру для оцінки потенційних ризиків, пов'язаних з фінтех.

Крім того, нагальною є необхідність в більш ефективних механізмах для забезпечення дотримання міжнародних стандартів і рекомендацій. Наразі не існує міжнародного трибуналу чи суду, спеціально призначеного для розгляду справ, пов'язаних із фінтехом, що може ускладнити дотримання міжнародних стандартів і правил.

Підсумовуючи, незважаючи на те, що поточна законодавча база забезпечує основу для регулювання фінтех, ще

багато роботи потрібно зробити, щоб підвищити її ефективність. Міжнародні організації повинні продовжувати співпрацю над розробкою нових стандартів і рекомендацій, а також шукати шляхи покращення координації та гармонізації між національними регуляторами. Крім того, для забезпечення безпеки та стабільності світової фінансової системи необхідні більш ефективні механізми для забезпечення виконання міжнародних норм та правил.

Таким чином, міжнародна співпраця та координація в регулюванні фінансових технологій мають важливе значення для просування інновацій, забезпечення захисту споживачів і збереження фінансової стабільності.

Міжнародні організації грають ключову роль у регулюванні фінансових технологій на міжнародному рівні, адже працюють над розробкою нормативної бази та створенням міжнародних стандартів для забезпечення безпеки та стабільності фінансової системи в умовах швидкого розвитку фінтех-сектору.

У той же час, вплив цих організацій на індустрію фінтех може бути як позитивним, сприяючи розвитку стандартів та розширенню ринку, так і негативним, обмежуючи дії компаній та знижуючи їх конкурентоспроможність. Тому, міжнародні організації повинні бути готові до постійного аналізу нових технологій та їх впливу на фінансову систему, щоб вчасно реагувати та впроваджувати необхідні зміни в нормативну базу.

Загалом, роль міжнародних організацій у регулюванні фінансових технологій та їх вплив на міжнародне право є важливою, оскільки вони можуть забезпечити координацію дій між країнами та забезпечити стабільність та безпеку фінансової системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Felsenfeld Carl, Bilali Genci. The Role of the Bank for International Settlements in Shaping the World Financial System. URL: <https://scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1818&context=jil> (дата звернення: 25.04.2023 року).
2. Feyen Erik H.B., Natarajan Harish, Saal Matthew. Fintech and the Future of Finance: Market and Policy Implications. *World Bank Group*. 2023. URL: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/099450005162250110/pdf/P17300600228b70070914b0b5edf26e2f9f.pdf> (дата звернення: 23.04.2023 року).
3. FinTech. *European Bank for Reconstruction and Development*. URL: <https://www.ebrd.com/ebd-legal-reform-access-to-finance-and-fintech.html>
4. Global Financial Stability Report: Lower for Longer. *International Monetary Fund*. 2019. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2019/10/01/global-financial-stability-report-october-2019> (дата звернення: 20.04.2023 року).
5. Innes Cleo Rose, Andrieu Jacqueline. Banking on FinTech in Emerging Markets. *EM Compass. International Finance Corporation*. 2022. № 109. URL: <https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/2f942669-4e62-4ab7-80e8-5fb0b6fed63d/EM+Compass+Note+109+Jan+2022.pdf?MOD=AJPERES&CVID=nVIACJc> (дата звернення: 22.04.2023 року).
6. Kamra Sumit. Digital Transformation in Banking: The Future of Banking. *Happiest Minds Technologies*. URL: <https://www.happiestminds.com/whitepapers/digital-transformation-in-banking.pdf> (дата звернення: 25.04.2023 року).
7. Report on FinTech: Regulatory sandboxes and innovation hubs. 2019. URL: <https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2545547/154a7ccb-06de-4514-a1e3-0d063b5edb46/JC%202018%2074%20Joint%20Report%20on%20Regulatory%20Sandboxes%20and%20Innovation%20Hubs.pdf> (дата звернення: 25.04.2023 року).
8. The EBRD's approach to accelerating the digital transition, 2021-25. *European Bank for Reconstruction and Development*. URL: <https://www.ebrd.com/digital-approach.pdf> (дата звернення: 25.04.2023 року).
9. Zhou Xiaochuan. Reform the International Monetary System. *BIS Review*. 2009. №41/2009. URL: <https://www.bis.org/review/r090402c.pdf> (дата звернення: 25.04.2023 року).
10. Ринейська Л.С. Роль міжнародних організацій у формуванні міжнародних стратегій економічного розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/56.pdf (дата звернення: 23.04.2023 року).